ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

του **Γιώργου Καλαμπόκα**

I.

Ο στόχος του τσιπρικού επιτελείου είναι φανερός: Ανεξάρτητα από την ολοκληρωτική του πολιτική στροφή, να παραμείνει ο ΣΥΡΙΖΑ κυρίαρχος στο πολιτικό σκηνικό, να διατηρήσει την πρωτιά και κατά το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του εκλογικού του ποσοστού.

Η άμεση προσφυγή στις κάλπες υπαγορεύτηκε έτσι από μια σειρά συγκεκριμένων, όσο και κυνικών, υπολογισμών: αφενός από το γεγονός ότι ακόμα δεν έχει αναδυθεί στο πολιτικό σκηνικό κάποια νέα, εναλλακτική, δυνάμει κυβερνητική, δύναμη που να «απειλεί» αυτή την κυριαρχία. Πολλώ μάλλον που ο βασικός εκλογικός «αντίπαλος» του ΣΥΡΙΖΑ για τον κυβερνητικό θώκο αυτή τη στιγμή, η ΝΔ, βρίσκεται σε στρατηγική κρίση και πλήρως μεταβατική πολιτική και οργανωτική κατάσταση. Αφετέρου, το οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα διεξαχθεί η εκλογική αναμέτρηση είναι ακόμη σήμερα μάλλον καλύτερο από αυτό που θα διαμορφωθεί κάθε άλλη στιγμή στο μέλλον: Παρά την παγωμάρα των λαϊκών στρωμάτων από την ψήφιση του τρίτου μνημονίου, δεν έχουν ακόμη βιώσει εμπράκτως τη νέα, δραματική, χειροτέρευση του βιοτικού τους επιπέδου που αυτό συνιστά. Και το τσιπρικό κέντρο εκτιμά ότι το έδαφος αυτό είναι το πιο γόνιμο για να «πιάσει τόπο» η αφήγηση της «ηρωικής διαπραγμάτευσης» που απέδειξε περίτρανα ότι δεν υπάρχει άλλος δρόμος αναγκάζοντας τον ΣΥΡΙΖΑ να υιοθετήσει μια νέα, ρεαλιστική, «αριστερή» στρατηγική σε τομή με τις «ιδεολογικές εμμονές» που τον χαρακτήριζαν ως σήμερα. Πρόκειται βεβαίως για μια στρατηγική εξίσου «αρνητική» όσο και η στρατηγική Σαμαρά, μια στρατηγική που για ακόμα μια φορά καλλιεργεί τον φόβο ώστε να στηριχτεί σε αυτόν.

Όμως, είναι φανερό ότι η επιδίωξη κυριαρχίας στο πολιτικό σκηνικό συνίσταται σε δύο, αλληλένδετες, στρατηγικότερες παραμέτρους, που επιδιώκεται να εξυπηρετηθούν με τις επικείμενες κάλπες: Πρώτον, να «απαλλαγεί» Ο ΣΥΡΙΖΑ από το «βάρος» που συνιστά η

αποκρυστάλλωση ενός προηγούμενου πολιτικού συσχετισμού στο εσωτερικό του, αλλά και στην κοινωνική, όσο και την κοινοβουλευτική του εκπροσώπηση. Με την έννοια αυτή, η διάσπαση κατ' αρχήν με την Αριστερή Πλατφόρμα είναι καταστατικό σημείο του σχεδίου των πρόωρων εκλογών, ενώ εξίσου καταστατικό σημείο του είναι η «απαλλαγή» από την κατά Τσίπρα «θεσμική δυσαρμονία» της παραμονής της Ζωής Κωνσταντοπούλου στη θέση της Προέδρου της Βουλής, παρεμπιπτόντως, αποφεύγοντας το κοινοβουλευτικό παράδοξο όσο και καινοφανές να καταθέσει ή να υποστηρίξει η Κυβέρνηση πρόταση μομφής κατά της ΠτΒ που η ίδια πρότεινε και ψήφισε. Όμως, αν είναι αλήθεια ότι η επιλογή της ηγετικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ εξυπηρετεί καταστατικά τη σκοπιμότητα της «απαλλαγής» από έναν προηγούμενο συσχετισμό μέσα στο κόμμα και το κοινοβούλιο, τότε αυτό σημαίνει ότι σήμερα, ειδικά στο έδαφος των εξόχως αντιδημοκρατικών κομματικών και κοινοβουλευτικών διαδικασιών των οποίων εσχάτως μετέρχεται, δεν υπάρχει κανένας χώρος για την παραμονή μέσα στον ΣΥΡΙΖΑ όσων ανθρώπων επιθυμούν ακόμη να εκπροσωπήσουν κινήματα, τάξεις, κοινωνικές κατηγορίες, ταυτότητες και δικαιώματα που πλήττονται από την κυρίαρχη, μνημονιακή, πολιτική. Αυτή η εκτίμηση δεν προκύπτει μόνο από το γεγονός ότι το μνημόνιο είναι μια συνολική πολιτική που δεν αφήνει περιθώρια για άσκηση κάποιας «αυτοτελούς», παράλληλης, πολιτικής ανακούφισης των λαϊκών στρωμάτων και δικαιότερης κατανομής των βαρών, όπως διατείνεται η κεντρική εκλογική στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ. Προκύπτει επίσης και από την πρόσφατη εμπειρία της οριστικής μετάλλαξης της δομής εκπροσώπησης των ιστορικών αστικών κομμάτων, τα οποία στο πλαίσιο της άσκησης μνημονιακών πολιτικών απεμπόλησαν κάθε δυνατότητα εκπροσώπησης κοινωνικών κατηγοριών στο εσωτερικό τους,[1] και λειτούργησαν συστηματικά παρακάπτοντας κάθε κομματική «γραφειοκρατία» προς όφελος της κυριαρχίας στην κομματική ηγεσία κάποιου στενού κυβερνητικού επιτελείου, το οποίο παρήγαγε την επικοινωνιακή διαχείριση της, δεδομένης, πολιτικής κατεύθυνσης και την καθημερινή διελκυστίνδα πολιτικής αντιπαράθεσης, κατά το δυνατόν, στο επιφαινόμενο. Με λίγα λόγια, με τις εκλογές, το τσιπρικό κέντρο εξαπολύει μια τεράστια επιχείρηση πειθάρχησης του συνόλου των μέχρι χθες μελών και στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ στη νέα κατάσταση, την οποία πρέπει είτε να αποδεχτούν και να υπηρετήσουν, είτε να αποχωρήσουν. Κατόπιν τούτου, κάθε εκτίμηση ότι μπορεί σε δεύτερο χρόνο, μετεκλογικά, να επιδιωχθεί η αλλαγή του συσχετισμού στο κόμμα μέσω συνεδριακών διαδικασιών, συνιστά κατά πάσα βεβαιότητα μια φενάκη που υποτιμά ακριβώς την εξέλιξη αυτής της διαδικασίας πειθάρχησης και του βάθους της μετάλλαξης που σηματοδοτεί η τυπική προσχώρηση του κόμματος στο μνημονιακό στρατόπεδο· στις προτεραιότητες, τις πολιτικές πρακτικές και τη ρητορική του.

Η δεύτερη από τις στρατηγικές παραμέτρους της κίνησης Τσίπρα, η οποία συνδέεται άρρηκτα με την πρώτη, είναι η περεταίρω κίνηση του νέου ΣΥΡΙΖΑ προς τα «δεξιά» και η

επιχείρηση οριστικής «κατάληψης» του χώρου του «κέντρου». Ενός κοινωνικοπολιτικού χώρου που συχνά αποτέλεσε μετωνυμία τόσο για τον πολιτικό χώρο που διαμόρφωσε ιστορικά το ΠΑΣΟΚ (και για τον οποίο στη διάρκεια της πολιτικής κρίσης ερίζουν, μάταια, διάφοροι βραχύβιοι πολιτικοί σχηματισμοί, καθώς φυσικά και ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ) όσο και για τα μικροαστικά στρώματα της πόλης, παλιά και νέα. Σε αυτό το ακροατήριο, για την πολιτική εκπροσώπηση του οποίου, η σχέση με τον κρατικό μηχανισμό και τη διαχείρισή του αποτέλεσε μεταπολιτευτικά δεσπόζον στοιχείο, ο ΣΥΡΙΖΑ ευελπιστεί σήμερα ότι με τις αποσκευές της «σοβαρότητας» και του «ρεαλισμού», αλλά και τις περγαμηνές της μόνης «πραγματικής» διαπραγμάτευσης θα μπορέσει να ηγεμονεύσει ώστε να αναδειχτεί, αν όχι κυρίαρχη (επιδίωξη που συγκυριακά μπορεί να φαίνεται εφικτή) τουλάχιστον κεντρική δύναμη στο πολιτικό σκηνικό για το επόμενο διάστημα.

II.

Όμως, οι παραπάνω υπολογισμοί του τσιπρικού κέντρου παραμένουν σχεδιασμοί επί χάρτου που εντάσσονται πρωτίστως εντός ενός επικοινωνιακού πεδίου που αδυνατεί να λάβει υπόψη του, κατά το παράδειγμα των προηγούμενων μνημονιακών κομμάτων, το πραγματικό πεδίο διαρκούς (ανα)παραγωγής και βαθέματος της πολιτικής κρίσης, ενώπιον μιας αποφασιστικής καμπής της οποίας βρισκόμαστε. Και εδώ δεν αναφερόμαστε στην πιθανότητα ακόμα και τακτικής διάψευσης αυτών των σχεδιασμών, αφού για παράδειγμα καθόλου βέβαιο δεν είναι ότι ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί σήμερα και σε τόσο βραχύ χρόνο να ξεπεράσει σχετικά αλώβητος εκλογικά τη μαζική διαρροή στελεχών του, είτε που πηγαίνουν προς την Λαϊκή Ενότητα, είτε που αναδιπλώνονται από τη δημόσια εκπροσώπησή του προς το εσωτερικό του κόμματος ασκώντας δημόσια κριτική, είτε που θα αποχωρούν, προς το παρόν, κατά μόνας από το κόμμα. Δεν είναι δηλαδή καθόλου βέβαιο ότι, ανεξάρτητα από την αντοχή του «πολιτικού κεφαλαίου Τσίπρας» που λιβανίζεται καθημερινά από τα καθεστωτικά ΜΜΕ, στον βραχύ χρόνο της προεκλογικής περιόδου, το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ δεν θα ροκανιστεί αρκετά ώστε μην να αναδειχτεί σε «ντέρμπι» η πρωτιά, μιας που εντωμεταξύ θα έχουν σε κάποιο βαθμό επαναπατριστεί τουλάχιστον κάποιοι παραδοσιακοί ψηφοφόροι της ΝΔ ανακουφισμένοι από τη «δικαίωση» της μνημονιακής στρατηγικής της. Άλλωστε, οι πρώτες ενδείξεις για αυτό υπάρχουν ήδη.

Αναφερόμαστε κυρίως στο γεγονός ότι ακόμη και πιθανή «επιτυχημένη» μετάλλαξη και (μερική) σταθεροποίηση (στον βραχύ χρόνο) του ΣΥΡΙΖΑ σε σύγχρονο ευρωπαϊκό σοσιαλφιλελεύθερο κόμμα που θα εκπροσωπεί εκλογικά και τα αντίστοιχα κοινωνικά στρώματα, δεν θα τον απαλλάξει από την αδυναμία να προσφέρει διέξοδο στην πολιτική κρίση, από την αδυναμία να αποτελέσει τη δύναμη εκείνη που θα επουλώσει σε κάποιο βαθμό

και σε κάποιο ικανό βάθος χρόνου τη διαρκή και διογκούμενη πολιτική αναντιστοιχία που καταγράφεται ανάμεσα στις πολιτικές διαθέσεις των μαζών και την εκπροσώπησή τους στο πολιτικό σκηνικό και την κυβέρνηση. Με την έννοια αυτή, η στρατηγική αυτή δεν αποτελεί σε κανέναν βαθμό μια στρατηγική προοπτικής για τον ΣΥΡΙΖΑ, αντιθέτως, το μόνο που εγγυάται είναι ότι η πολιτική κρίση θα εξακολουθήσει να σοβεί υπό το βάρος άλλωστε των δύο αποφασιστικών στιγμών που συνετέλεσαν στη ριζική όξυνσή της το τελευταίο δίμηνο: το συντριπτικό ΟΧΙ στο δημοψήφισμα και τη συνθηκολόγηση και πλέον άθροισμα του ΣΥΡΙΖΑ στο μνημονιακό στρατόπεδο. Θα εξακολουθεί να σοβεί διαψεύδοντας τις ελπίδες που παρήγαγε στα αστικά κέντρα για «επούλωση» του ρήγματος και επιστροφή σε κάποια «κανονικότητα», αφενός το γεγονός ότι η κυριαρχία του ΣΥΡΙΖΑ στο πολιτικό σκηνικό συνδυάστηκε με τη διαρκή του στροφή στον «ρεαλισμό» και την στρατηγική επιλογή να παραμείνει στο πλαίσιο των κεντρικών αστικών πολιτικών επιλογών, και αφετέρου τα σημάδια αποκατάστασης ενός νέου τύπου, έστω και χαμηλότερης εκλογικής ισχύος δικομματισμού.

III.

Όπως ήδη αναφέραμε, οι δύο αποφασιστικοί παράγοντες για τη νέα όξυνση της πολιτικής κρίσης και την εισδοχή της σε μια νέα φάση, είναι το τεράστιο ταξικό ΟΧΙ αφενός, και η άνευ όρων συνθηκολόγηση και προσχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ στο μνημονιακό στρατόπεδο αφετέρου. Πρόκειται για δύο συγκλονιστικά πολιτικά γεγονότα, ευθέως ανταγωνιστικά -καίτοι άνισα- μεταξύ τους, που συνδυαστικά δίνουν εκρηκτικές διαστάσεις στην πολιτική κρίση και διανοίγουν αποφασιστικά το ρήγμα της πολιτικής εκπροσώπησης που συνιστά το υπόβαθρό της.

Σε ότι αφορά το ΟΧΙ, πρόκειται πιθανώς για την αυθεντικότερη όσο και ριζοσπαστικότερη έκφραση της πολιτικής βούλησης του λαού στη μεταπολιτευτική περίοδο. Μια άμεση διοχέτευση της λαϊκής ριζοσπαστικής πολιτικής δυναμικής στο πολιτικό πεδίο, που ξεπερνά κατά πολύ σε ριζοσπαστισμό την έκφραση των λαϊκών στρωμάτων στη ραγδαία άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ (από το 5% τον Φεβρουάριο του 2012, στο 17% τον Μάιο του 2012 και 27% τον Ιούνιο και έπειτα, δυόμισι χρόνια μετά στην κυβέρνηση) που σφράγισε πολιτικά την περίοδο της κρίσης. Η δύναμη του ΟΧΙ όμως δεν συνίσταται μόνο στο συντριπτικό ποσοστό του 61,3%, ούτε καν στις πρωτοφανείς συνθήκες οικονομικού, πολιτικού και ιδεολογικού εκβιασμού από το σύνολο των κέντρων εξουσίας μέσα στις οποίες αυτό καταγράφηκε –συνθήκες που καθαυτές υπογραμμίζουν ότι το ΟΧΙ ήταν σύμφυτο με ριζοσπαστικές πολιτικές λύσεις προεξαρχούσης της πιθανότητας εξόδου από το ευρώ ή/και την ΕΕ, που παρότι η ίδια η κυβέρνηση ξόρκιζε, βρισκόταν σε πρώτο πλάνο, άμεσα ή έμμεσα, ρητά ή

μετωνυμικά, μέσα στην πολιτική αντιπαράθεση γύρω από το δημοψήφισμα.

Μολαταύτα, το συγκλονιστικότερο σημείο στο ΟΧΙ είναι, και έχει ειπωθεί από πολλές πλευρές και πολύ συχνά, η ακραία ταξικότητά του. Το ΟΧΙ συμπυκνώνει μια ακραία ταξική πόλωση που με έναν τρόπο διαιρεί τα δύο δυνάμει ανταγωνιστικά κοινωνικά μπλοκ. **Πάνω στο ερώτημα της απόρριψης του σχεδίου συμφωνίας των δανειστών, ερώτημα που αντιμετωπίστηκε από τον λαό (αλλά και από τους δανειστές) ως μετωνυμία της απόρριψης του μνημονίου[2]επανεμφανίστηκε, για πρώτη φορά μεταπολιτευτικά, με σύγχρονους όρους το μπλοκ των κοινωνικών δυνάμεων που μπορεί να αποτελέσει το σύγχρονο κοινωνικό υποκείμενο· σκιαγραφήθηκε εμπράκτως η δυνατότητα μιας λαϊκής κοινωνικής συμμαχίας του κόσμου της εργασίας υπό τη ριζοσπαστική δεσπόζουσα των εργατικών στρωμάτων. Και η εμφατική πολιτική εμφάνιση του ταξικού αυτού μπλοκ είναι τέτοια που συγχρόνως είναι και επιτελεστική της δυνατότητάς της, υποκειμενοποιεί, με άλλα λόγια, την ίδια αυτή της την παρουσία αναδεικνύοντας την υλική, μέσα στη συγκυρία, δυνατότητα να προκύψει από αυτήν μια αυτόνομη, λαϊκή, πολιτική κοινότητα σε τομή με την ιμπεριαλιστική επικυριαρχία και την κυρίαρχη αστική στρατηγική. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο είναι που πρόκειται για τη σημαντικότερη παρακαταθήκη που στη νέα φάση της πολιτικής κρίσης έχουμε για τη δυνατότητα ανασύνθεσης μιας ριζικά ανταγωνιστικής, ταξικής, επαναστατικής στρατηγικής.**

Φυσικά, παρότι το ΟΧΙ αποτελεί την κεντρική στιγμή της συγκυρίας και το υπόβαθρο όλων των θετικών τάσεων και εξελίξεων, η επιβίωσή του και πολύ περισσότερο η ευόδωση των δυνατοτήτων που γεννά, δεν συνιστά κάποια βεβαιότητα. Και αυτό γιατί όπως υποστηρίξαμε αλλού, **[3]** η όξυνση του ταξικού ανταγωνισμού είναι η απαρέγκλιτη προϋπόθεση αφενός για την αναπαραγωγή του συνόλου των κοινωνικών στρωμάτων που συνιστούν το κοινωνικό μπλοκ του ΟΧΙ και αφετέρου για την παραμονή τους σε μια ριζοσπαστική στρατηγική. Και αυτό γιατί, τα στρώματα που συνιστούν αυτό το μπλοκ δεν αναπαράγονται έξω και πέρα από την αναπαραγωγή του καπιταλιστικού κοινωνικού συστήματος, των προτεραιοτήτων και των προϋποθέσεών της· υπόκεινται στους όρους της δικής του αναπαραγωγής και άρα υπόκεινται και στην ίδια την κρίση αυτών των όρων που το ΟΧΙ παρήγαγε. Με την έννοια αυτή, η εκπροσώπηση του ΟΧΙ και η όξυνση του ταξικού ανταγωνισμού που το τελευταίο κυοφορεί είναι όχι απλώς δυνατότητες της συγκυρίας αλλά πλέον αναγκαίες συνθήκες για να μην συντριβεί αυτό το κοινωνικό μπλοκ.

IV.

Ο δεύτερος αποφασιστικός παράγοντας όξυνσης της πολιτικής κρίσης και εκ νέου διάνοιξης του πολιτικού ρήγματος που διαρκώς την αναπαράγει είναι το γεγονός ότι πλέον ο ΣΥΡΙΖΑ αθροίζεται στο μνημονιακό στρατόπεδο. Η ψήφιση του τρίτου μνημονίου από τη Βουλή είναι συμβολική σε όλες της τις διαστάσεις: συγκέντρωσε τη μεγαλύτερη πλειοψηφία από τα δύο προηγούμενα μνημόνια και όλους τους αντίστοιχους εφαρμοστικούς νόμους, αφήνοντας το αντιμνημονιακό στρατόπεδο ορφανό από τους δύο, μέχρι πρότινος, πιο ισχυρούς (τη εξαιρέσει της ΧΑ), στο κοινοβουλευτικό πεδίο, εκφραστές του: τον ΣΥΡΙΖΑ και τους ΑΝΕΛ. Αυτό το στοιχείο, καθώς και η τραγική, όσο όμως διαρκής επικαιρότητα που θα έχει πολιτικά για όλο το επόμενο διάστημα, είναι το υπόβαθρο για να «απελευθερωθεί» από την πολιτική του επιρροή και εκπροσώπηση, όλη η δυναμική που με την παρέμβασή του ο ΣΥΡΙΖΑ συγκρότησε από το 2012 και μετά.

Ας είμαστε σαφείς: η παρέμβαση του ΣΥΡΙΖΑ στο πολιτικό σκηνικό από το 2012 και έπειτα αποτέλεσε, αντικειμενικά, έναν από τους παράγοντες όξυνσης της πολιτικής κρίσης. Η διοχέτευση στο πολιτικό σκηνικό του αιτήματος μιας εναλλακτικής πολιτικής πορείας, υπό το πραγματικό και μετωνυμικό ταυτόχρονα «έξω από τα μνημόνια», έδωσε όχι απλώς διέξοδο αλλά και σχήμα στη λαϊκή δυναμική, την υποκειμενοποίησε, έδρασε συγκροτητικά ενός κοινωνικού σώματος που επιζητούσε μια εναλλακτική από την κυρίαρχη πολιτική επιλογή σε ένα πολιτικό σκηνικό στο οποίο εκείνη τη στιγμή περιγράφονταν από όλες τις άλλες πλευρές το αναπόφευκτο του μνημονιακού δρόμου. Με την έννοια αυτή, η ύπαρξη του ΣΥΡΙΖΑ, αποτέλεσε δομικά στοιχείο διατήρησης και βαθέματος της πολιτικής κρίσης καθότι οικοδόμησε σχέσεις πολιτικής εκπροσώπησης και σταθεροποίησε την πολιτική σχέση και εκπροσώπηση των μαζών που είχαν αποστοιχηθεί από την πολιτική επιρροή των παραδοσιακών αστικών κομμάτων (που είχαν αποστοιχηθεί δηλαδή από την κυρίαρχη εκδοχή αστικής ηγεμονίας) με ένα εναλλακτικό (και μετωνυμικά ανταγωνιστικό) από το κυρίαρχο πολιτικό σχέδιο, μην επιτρέποντας την «επούλωση» των πληγών του της αστικής κυριαρχίας, την ανασύσταση των πρότερων σχέσεων πολιτικής εκπροσώπησης και την εκ νέου οικοδόμηση, έστω και μιας, παθητικής εκδοχής ηγεμονίας.

Φυσικά, το ότι η ύπαρξη του ΣΥΡΙΖΑ αποτέλεσε παράγοντα βαθέματος της πολιτικής κρίσης και διαρκούς ανισορροπίας του πολιτικού σκηνικού παραμένει και ισχύει αντικειμενικά, παρά το γεγονός ότι η πολιτική επιλογή της ηγεσίας του και σε τελική ανάλυση η στρατηγική του σε όλη την πορεία της «ρεαλιστικής προσαρμογής» του από τον Ιούνιο του 2012 ως τη δραματική κορύφωση του κυβερνητικού εξαμήνου, ήταν σε αντίθετη κατεύθυνση από το βάθεμα του ρήγματος της πολιτικής κρίσης και την εκ βάθρων ανατροπή του προηγούμενου πολιτικού σκηνικού: ήταν να επιδιώξει να αποτελέσει την εγγυήτρια δύναμη της πολιτικής σταθερότητας του υφιστάμενου, καταρρέοντος, πολιτικού σκηνικού. Αυτό, εκτιμούσε

πιθανώς η ηγετική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ ότι θα έδινε την έξωθεν καλή μαρτυρία απέναντι στα αστικά στρώματα και το πολιτικό τους προσωπικό εντός και εκτός Ελλάδας, εξ ου και ενώ όμνυε στον τερματισμό της λιτότητας αυτή η στρατηγική είχε ένα απαρέγκλιτο, σαφές, όριο: τη μη αμφισβήτηση της «ευρωπαϊκής πορείας της χώρας», της ένταξης στην ΕΕ και κυρίως (γιατί εκεί πρακτικά συμπυκνώνεται σε καθημερινό επίπεδο αυτή η ένταξη) στον μηχανισμό του ευρώ. Αυτή η ιδιοτυπία του ΣΥΡΙΖΑ, η παραδοξότητα δηλαδή να είναι ένα κόμμα η ανάδυση του οποίου ντε φάκτο βάθυνε την κρίση του πολιτικού σκηνικού (ενός πολιτικού σκηνικού το οποίο σε συνθήκες μνημονίου δεν μπορούσε να είναι ανεκτικό σε οποιαδήποτε παρέκκλιση από την ευθεία πολιτική του ευθυγράμμιση με τις επιλογές των δανειστών) και ταυτόχρονα η επιλογή της ηγεσίας του (και αμέσως μετά το 2012, η κεντρική του στρατηγική) να ανασυνθέσει αυτό το πολιτικό σκηνικό χωρίς να θέσει σε καμία ριζική αμφισβήτηση τις καταστατικές οικονομικές και πολιτικές αρχές και τα στρώματα που κυριαρχούσαν σε αυτό, διαμόρφωσε το προηγούμενο διάστημα όλη την αντιφατικότητα του «φαινομένου ΣΥΡΙΖΑ» και όρισε ταυτόχρονα τόσο τον αποσταθεροποιητικό όσο και τον σταθεροποιητικό του ρόλο. Επρόκειτο για μια αντίφαση που ήταν μοιραίο να «λυθεί» σύντομα και εκρηκτικά.

Στο πλαίσιο αυτό, η συνθηκολόγηση του ΣΥΡΙΖΑ όχι απλώς σφραγίζει αμετάκλητα τον ίδιο τον χαρακτήρα του, μιας που διαψεύδει τις καταστατικές αρχές πάνω στις οποίες αναδύθηκε το «φαινόμενο ΣΥΡΙΖΑ», αλλά καθορίζει και τη νέα φάση της πολιτικής κρίσης, όσο και τη νέα κατάσταση που μπορεί να διαμορφωθεί στο επίσημο πολιτικό σκηνικό. Από τη μια μεριά, είναι σαφές ότι πρόκειται για μια τεράστια ήττα για το λαϊκό κίνημα, τα αποτελέσματα της οποίας δεν θα περιοριστούν αποκλειστικά στον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά θα επηρεάσουν καθοριστικά την υπόλοιπη Αριστερά, τόσο την υπάρχουσα, όσο όμως και αυτήν προκύπτει από τις εξελίξεις στον ΣΥΡΙΖΑ. Οι τάσεις είναι σαφείς, όσο και αντιφατικές: από τη μια μεριά, ένα ολοένα πιο διευρυμένο πολιτικό (αλλά και κοινωνικό) δυναμικό που προέρχεται από τις παρυφές του ΣΥΡΙΖΑ και την επιρροή του, είναι πλέον έτοιμο να συζητήσει και να οργανωθεί υπό μια στρατηγική με άξονα τη ρήξη με τον ευρωπαϊκό ιμπεριαλιστικό μηχανισμό. Από την άλλη μεριά όμως, η αξιοπιστία οποιουδήποτε πολιτικού σχεδίου που θα ορίζεται στον αντίποδα του Μνημονίου (καθώς πλέον αποδείχτηκε «παντοδύναμο», ένας πραγματικός, και όχι απλώς ιδεολογικός, μονόδρομος που ακόμη και η Αριστερά αναγκάστηκε να αποδεχτεί) και θα αντλεί από την Αριστερά, θα έχει σήμερα να υπερκεράσει τον σκεπτικισμό των λαϊκών στρωμάτων απέναντί του σε μια μάχη που μόνο εύκολη δεν θα είναι. Μια μάχη που για να μπορεί σε βάθος χρόνου να δοθεί αποτελεσματικά θα απαιτήσει ριζική πολιτική ανεξαρτησία από το κράτος και τους μηχανισμούς του, **[4]** πειστική πολιτική στρατηγική, η τοποθέτηση και πρακτική της οποίας δεν θα περιορίζεται στον επίσημο, θεσμικό, πολιτικό ΙΜΚ· θα έχει κεντρικό πολιτικό άξονα μια ενεργητική

αντιιμπεριαλιστική στρατηγική αποδέσμευσης από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό, όχι ως Plan B πλέον, αλλά ως Plan A, ως πρώτο βήμα μιας στρατηγικής κοινωνικού μετασχηματισμού, και προγραμματικές επεξεργασίες οι οποίες δεν θα μένουν στη διατύπωση αρχών αλλά θα μελετήσουν και θα προτείνουν τρόπους για την επόμενη ημέρα μιας εξόδου.

Φυσικά, οποιαδήποτε τέτοια ανασύνθεση, δεν θα συμβεί σε συνθήκες πολιτικής νηνεμίας, ή καλύτερα, δεν θα είναι μια διαδικασία «εσωτερική» των ριζοσπαστικών δυνάμεων: η συνθηκολόγηση ΣΥΡΙΖΑ δρομολογεί πολιτικές δυναμικές και στην αντίπαλη πλευρά: Αναβαπτισμένες στην εκκωφαντική ήττα της πολιτικής στρατηγικής της ηγεμονικής εκδοχής Αριστεράς, οι κυρίαρχες αστικές δυνάμεις, και κυρίως η ΝΔ, θα επιχειρήσουν να αναστήσουν την αξιοπιστία τους, να βρουν νέο ρόλο και επιρροή στο υπάρχον πολιτικό σκηνικό, ποντάροντας στο ότι ο μονόδρομος του Μνημονίου έχει πια αποδειχτεί είναι αντικειμενικός και ανυπέρβλητος και όχι ιδεολογική επιλογή κάποιων εκπροσώπων των αντίθετων από τα λαϊκά ταξικών συμφερόντων. Δεν θα αργήσουν, εκτιμούμε, να μπουν σε κίνηση προσπάθειες αναβάπτισης των αστικών δυνάμεων στην εκπροσώπηση των λαϊκών μαζών υπό νέες, πιθανώς νεότερης γενιάς, «άφθαρτες», πολιτικές ηγεσίες. Όμως, αυτός είναι ο χώρος στον οποίον θα επιχειρήσει να κυριαρχήσει από εδώ και πέρα ο νέος, «κεντροαριστερός», ΣΥΡΙΖΑ που θα προκύψει από την εξέλιξη της κρίσης, των αποτοιχίσεων και εκκαθαρίσεων του κόμματος, στο έδαφος της μνημονιακής μετατόπισής του. Ως εκ τούτου καμιά προοπτική αυτής της μάχης δεν είναι ακόμη ξεκάθαρη.

V.

Είναι φανερό ότι **αυτό που συνιστά το κεντρικό αποτέλεσμα των δύο καθοριστικών παραγόντων της πολιτικής κρίσης και ταυτόχρονα το υπόβαθρό κάθε επόμενης εξέλιξης, είναι προς τα πού θα κατευθυνθούν, πού θα βρουν νέα διέξοδο και πολιτική έκφραση, τα κοινωνικά στρώματα όσο και οι πολιτικές και ιδεολογικές ανησυχίες που δύνανται να μη βρίσκουν πλέον «δίοδο» στο πολιτικό σκηνικό.** Αυτό είναι το μεγάλο (δυνάμει) κενό,[5] ο μεγάλος κίνδυνος που ανοίγει η συνθηκολόγηση και το άθροισμα του ΣΥΡΙΖΑ στο μνημονιακό στρατόπεδο και ταυτόχρονα η μεγάλη πρόκληση περαιτέρω ριζοσπαστικοποίησης, σε τελική ανάλυση, η πρόκληση ανασύνθεσης μιας σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής εκκινώντας ακριβώς από αυτά τα κοινωνικά και πολιτικά υλικά που μένουν σήμερα για δεύτερη φορά σε λίγα μόλις χρόνια χωρίς τη δυνατότητα έκφρασης στο πολιτικό σκηνικό. Γιατί παρόλο ότι είναι σαφές πως ο ΣΥΡΙΖΑ διατηρεί ακόμα την ηγεμονία στο επίσημο πολιτικό σκηνικό και απολαμβάνει σημαντική επιρροή στα λαϊκά στρώματα έχοντας πείσει σε κάποιον βαθμό ένα μέρος τους ότι η τακτική που ακολούθησε ήταν η μόνη εφικτή, είναι εξίσου σαφές ότι η εξέλιξη της ψήφισης των

μέτρων, η διαρκής πραγματικότητα του νέου μνημονίου, αλλά και οι πολιτικές εξελίξεις του επόμενου διαστήματος, δεν θα τον αφήσουν ανεπηρέαστο παρά τη στήριξη που απολαμβάνει από τα ΜΜΕ, όντας η βασική «ελπίδα» κυβερνητικής σταθερότητας στο εγγύς μέλλον. Αντιθέτως, τα σημάδια μείωσης της πολιτικής του επιρροής είναι ήδη σαφή.

Είναι για αυτούς του λόγους που εκτιμούμε ότι ένα μεγάλο μέρος των στρωμάτων που ο ΣΥΡΙΖΑ εξέφρασε και κυρίως των χαμηλότερων, που δεν μπορούν να εκπροσωπηθούν στο πλαίσιο κάποιας ατομικής στρατηγικής επιβίωσης -όπως μπορούν πχ κάποια επιθετικά ανερχόμενα νέα μικροαστικά στρώματα-, προοπτικά και μάλλον σύντομα θα αποστοιχηθεί από την πολιτική επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ. Και είναι σαφές ότι ο κίνδυνος να εκφραστούν αυτά τα στρώματα από τη ναζιστική ακροδεξιά είναι μπροστά μας και ενισχύεται από το γεγονός ότι δίπλα στα πολιτικά αδιέξοδα, συσσωρεύεται εκ νέου κοινωνική οργή, ενώ έχει εντωμεταξύ «αποδειχτεί» ότι η Αριστερά είναι εξίσου συστημική με τους «προηγούμενους», αφήνοντας ελεύθερο το πεδίο στην ναζιστική ΧΑ για να καταλάβει τον χώρο της αντισυστημικής δύναμης. Πολύ περισσότερο που τα στρώματα που θα μείνουν το επόμενο διάστημα ακάλυπτα είναι τα χαμηλότερα από τα κοινωνικά στρώματα που είπαν το τρανταχτό ΟΧΙ, με τα πιο περιθωριοποιημένα από τα οποία η Αριστερά δεν έχει οργανωμένη σχέση.

Αν όμως ισχύει ότι αυτό που θα καθορίσει τις εξελίξεις είναι οι διαδρομές στις οποίες θα κινηθούν εκ νέου τα στρώματα που αποστοιχήθηκαν από την αστική επιρροή τα προηγούμενα χρόνια και τα οποία είχαν κατά πλειοψηφία βρει πολιτικό καταφύγιο στην επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ, τότε ειδικά στο φόντο του ΟΧΙ, δεν μπορεί παρά να αναδεικνύονται τεράστιες δυνατότητες για την εκπροσώπησή τους από μια νέα, ταξική και ριζικά ανταγωνιστική Αριστερά, η οποία είναι εφικτό σήμερα, μέσα από τις αντιθέσεις της συγκυρίας, και υπό την προϋπόθεση της ανάδυσης κρίσιμων στρατηγικών στοιχείων και πρακτικών να παίξει κεντρικό ρόλο. **Αυτή είναι σήμερα η τεράστια πρόκληση με την οποία έχουν να αναμετρηθούν όλες οι εκδοχές της Αριστεράς που αναφέρονται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο στους βασικούς άξονες ενός μεταβατικού, αντιιμπεριαλιστικού προγράμματος και στην προοπτική του κοινωνικού μετασχηματισμού: να εκμεταλλευτούν τη νέα αυτή φάση της πολιτικής κρίσης για να επιδιώξουν να συγκροτήσουν σχέσεις πολιτικής εκπροσώπησης με το τμήμα εκείνο του λαού που αναζητά απεγνωσμένα εναλλακτική πολιτική διέξοδο. Να συγκροτήσει σχέσεις πολιτικής εκπροσώπησης δηλαδή του μπλοκ των κοινωνικών δυνάμεων που είπαν το μεγάλο ΟΧΙ (ακόμη και αν δεν θα μπορέσουν να το εκφράσουν διαμιάς, αλλά στην αρχή μειοψηφικά) με ένα μεταβατικό πρόγραμμα κοινωνικού μετασχηματισμού με επίκεντρο την αποδέσμευση από τους κεντρικούς οικονομικούς ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς, αυτούς του ευρώ (και συνολικά της**

ένταξης στην ευρωπαϊκή ενοποίηση) και του χρέους. Πρόκειται για μια δυνατότητα εγγεγραμμένη μέσα στις υλικές αντιθέσεις της συγκυρίας. Για μια δυνατότητα που για πρώτη φορά μετά από πολλές δεκαετίες μπορεί να αποτελέσει το υλικό σημείο αφετηρίας για την ανασύνθεση των κοινωνικοπολιτικών (και όχι απλώς ιδεολογικών) προϋποθέσεων μιας σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής. Και αυτός είναι ακριβώς ο λόγος που επιμένουμε ότι όποια και να είναι η επιμέρους τοποθέτηση των αριστερών χώρων αυτό που σαν «φάντασμα πλανιέται» πάνω από την πολιτική τους δράση και επιρροή είναι σήμερα αντικειμενικά το επίδικο αντικείμενο της εξουσίας, η αντικειμενική από την εξέλιξη του ταξικού ανταγωνισμού ανάδειξη αυτού του επιδίκου ξανά σε κεντρικό επίδικο αντικείμενο της αριστερής στρατηγικής. Με την έννοια αυτή, καμιά εκδοχή της Αριστεράς δεν μπορεί σήμερα να παρακάμψει ότι η στρατηγική για την κατάληψη της εξουσίας αποτελεί την «οργανωτική αρχή» κάθε αριστερής παρέμβασης, είτε η ίδια το θέτει είτε όχι. Και με την έννοια αυτή, μια νέα, σύγχρονη, ριζικά ανταγωνιστική Αριστερά μπορεί να είναι μόνο «αριστερά της εξουσίας», που θα σηκώσει δηλαδή το γάντι αυτής της πρόκλησης και θα το απαντήσει με ριζοσπαστικό τρόπο.

Με τα παραπάνω δεν υπογραμμίζουμε την αναγκαιότητα κανενός «κυβερνητισμού», κάποιου δήθεν αυτοσκοπού ανάδειξης της αριστεράς με κάθε κόστος και κάθε τρόπο στο τιμόνι του αστικού κράτους. Κατά τη γνώμη μας άλλωστε είναι ακριβώς αυτή η τακτική που κατέρρευσε την προηγούμενη περίοδο: η χωρίς στρατηγικές αρχές υποταγή στις προτεραιότητες και τις προϋποθέσεις της αστικής πρακτικής της πολιτικής και των μηχανισμών που συνιστούν την κυριαρχία της. Δεν υποτιμούμε όμως ότι υπό συγκεκριμένα κριτήρια και προϋποθέσεις η κατάληψη της κυβερνητικής εξουσίας μπορεί να αποτελεί αποφασιστικό πρώτο βήμα κλιμάκωσης της πολιτικής σύγκρουσης, επανασυγκρότησης μιας «εθνικής» πολιτικής κοινότητας υπό τη ριζοσπαστική ηγεμονία των κατώτερων στρωμάτων και αφετηρία για μια στρατηγική κοινωνικού μετασχηματισμού.

VI.

Ας είμαστε σαφείς: **η γνώμη μας είναι ότι σήμερα αυτή η αναγκαία Αριστερά, η Αριστερά του ΟΧΙ μέχρι τέλους, δεν υπάρχει. Δεν υπάρχει ως τέτοια, έτοιμη, διαμορφωμένη.** Όχι γιατί δεν υπάρχουν στρατηγικές που μπορούν και είναι αναγκαίο να συγκλίνουν σε αυτή την κατεύθυνση, όπως είναι πρωτίστως η ανάγκη μετωπικής συνεργασίας της ΑΝΤΑΡΣΥΑ με τη Λαϊκή Ενότητα και ένα σύνολο μετώπων και οργανώσεων που αναφέρονται αντικειμενικά (καθεμιά με τον τρόπο της) σε έναν εναλλακτικό δρόμο ρήξης με τον «ευρωπαϊκό δρόμο». Ούτε γιατί δεν υπάρχουν δήθεν οι όροι για την αναγκαία μετωπική και προγραμματική συνεργασία. Αλλά γιατί σήμερα **όλες οι εκδοχές Αριστεράς**

που στο πλαίσιο της μετωπικής τους ενότητας κυοφορείται η δυνατότητα ανασύνθεσης του κεντρικού προγραμματικού ιστού μιας ρήξης με τον ευρωπαϊκό ιμπεριαλιστικό μηχανισμό είναι οι ίδιες θραύσματα της κρίσης της Αριστεράς και της αριστερής στρατηγικής· φέρουν πάνω τους, στις πρακτικές, τις θεσμίσεις, την ιδεολογία τους, σε τελική ανάλυση στη στρατηγική τους, το αποτύπωμα της αστικής ηγεμονίας υπό την οποία αναδύθηκαν, διατάχθηκαν, διαμορφώθηκαν και αναπαράχθηκαν σε όλη τη μεταπολιτευτική περίοδο ως «αριστερά της αντίστασης». Είναι δηλαδή γεννήματα εντελώς άλλων κοινωνικών και πολιτικών συνθηκών, το αποτύπωμα των οποίων φέρουν φαρδύ πλατύ πάνω τους και το οποίο καθεμία μοιραία κουβαλά ακόμη και στη (δυνάμει) ενότητά τους.

Δεν επιχειρούμε καθόλου να τηρήσουμε ίσες αποστάσεις ή να μηδενίσουμε τη σημασία και την προσφορά εγχειρημάτων, όπως η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, στα οποία άλλωστε είμαστε στρατευμένοι πριν καν ακόμα υπάρξουν. Είναι σαφές ότι ένα μεγάλο μέρος των αναγκαίων υλικών για την Αριστερά αυτή που απαιτούν οι καιροί βρίσκεται σε στοιχεία που όρισαν ιστορικά και καταστατικά με την παρέμβασή τους οι δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής αριστεράς: στην συνειδητή (παρότι αναγκαστικά διακηρυκτική) επιμονή στον επαναστατικό δρόμο, την καταστατική ανεξαρτησία από το κράτος, τη διαρκή αναζήτηση μιας άλλης πρακτικής της πολιτικής, τα εγχειρήματα αλληλεγγύης, την απαρέγκλιτη ταξική ανεξαρτησία, τη διαρκή επιμονή στο κίνημα και τους αυτοτελείς θεσμούς του, στην τόλμη για ανάδειξη νέων θεσμών οργάνωσης του λαού και την οικειοθελή και ανιδιοτελή «πλάτη» χιλιάδων «ανώνυμων» αγωνιστών και αγωνιστριών, στην καθοριστική συμβολή στο κίνημα της νεολαίας. Δεν μπορούμε όμως και να κλείσουμε τα μάτια στη στρατηγική κρίση αυτού του χώρου, του χώρου μας, στη συστέγαση οριακά ανταγωνιστικών οπτικών για την πολιτική, την αδυναμία να στοχαστούμε συλλογικά μια στρατηγική για τις σημερινές συνθήκες που να μην ομνύει απλώς ιδεολογικά σε προηγούμενα μοντέλα, στην τρανταχτή αδυναμία μιας πολιτικής συμμαχιών που θα του επιτρέψει να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες που παράγει διαρκώς η πολιτική κρίση για οικοδόμηση δεσμών εκπροσώπησης με μειοψηφικά αλλά υπαρκτά κοινωνικά στρώματα, που θα αποτελέσει αφετηρία για να διεισδύσει κοινωνικά το πολιτικό του προγραμματικό πλαίσιο. Ούτε φυσικά, μπορούμε να παραβλέψουμε ότι οι ιδιότυπες ισορροπίες έχουν πρακτικά αφήσει την αντικαπιταλιστική αριστερά όχι απλώς χωρίς τη δυνατότητα να βαθύνει το προγραμματικό της περιεχόμενο, αλλά και χωρίς καμιά ουσιαστική δημοκρατική συγκρότηση στο εσωτερικό του, που θα ήταν προϋπόθεση για τα υπόλοιπα.

Αντιστοίχως, δεν θα μπορούσαμε να υποτιμήσουμε τη σημαντική εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ, ειδικά των τελευταίων ετών, που φέρουν στη συζήτηση τα τμήματά του που σήμερα

αποστοιχίζονται από αυτόν αναζητώντας ριζοσπαστικότερους δρόμους έκφρασης: την εμπειρία της πρωτότυπης ανάδυσης και εκπροσώπησης ενός μαζικού κοινωνικού και πολιτικού ρεύματος, τους δεσμούς εμπιστοσύνης και πολιτικής εκπροσώπησης με ένα σημαντικό κομμάτι του λαού και ιδίως των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων· τη διαρκή συμμετοχή και δέσμευση στα νέα κοινωνικά κινήματα, σε εγχειρήματα αλληλεγγύης, σε κινήματα δικαιωμάτων, που είναι καταστατική για ένα μέρος τουλάχιστον των οργανωμένων μελών που σήμερα αποχωρούν· την εμπειρία της λειτουργίας εντός ενός μεγάλου, ηγεμονικού, πολυτασικού κόμματος.

Δεν μπορούμε όμως και να υποτιμήσουμε και την αδυναμία ψηλάφησης των προϋποθέσεων μιας σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής, αδυναμία που καταγράφεται παρά την πλεονεκτική θέση που βρέθηκε ο ΣΥΡΙΖΑ και την καταστατική σημασία για την τροποποίηση του πολιτικού σκηνικού που είχε η πρόταση και επιδίωξη κατάκτησης της κυβέρνησης, της «κυβέρνησης της Αριστεράς». Μια αδυναμία που συνιστούσε συνειδητή πολιτική και ιδεολογική απροθυμία, τουλάχιστον για τα ηγετικά κομμάτια και ταυτόχρονα φενάκη ότι μια τέτοια ήταν που υλοποιούνταν, για άλλα, πολύ σημαντικά, τμήματα του κόμματος. Δεν μπορούμε επίσης να υποτιμήσουμε την κουλτούρα του περιορισμού της πολιτικής στο πλαίσιο μιας πλήρους κοινοβουλευτικής πρακτικής για αυτήν, που αναδύθηκε· τη μη αναζήτηση κανενός όρου οργάνωσης και αυτόνομης συμμετοχής του λαού στο πολιτικό πείραμα της «κυβέρνησης της αριστεράς» όσο και στην πορεία προς τα εκεί. Το διαρκή φόβο απέναντι στις «επικοινωνιακές επιθέσεις» που έτεινε στην υιοθέτηση και αναπαραγωγή των προϋποθέσεων και κεντρικών (ναρκοθετημένων) «ερωτημάτων» αυτών των επιθέσεων, πρακτική που σε τελική ανάλυση συνιστούσε τη διαρκή ηγεμόνευση από τις κεντρικές πολιτικές προτεραιότητες του κεφαλαίου και ορίζει, στον βαθμό που της αντιστοιχεί, και τον δρόμο της μνημονιακής μετάλλαξης, αλλά και τα όρια ριζοσπαστικοποίησης του λαού που έδειξε. Το ερώτημα του ευρώ ήταν άλλωστε το κεντρικό τέτοιο παράδειγμα, αλλά δυστυχώς σε καμιά περίπτωση το μόνο. Ούτε φυσικά μπορούμε να υποτιμήσουμε τη λογική της «ανακύκλωσης» στελεχών του καταρρέοντος πολιτικού και συνδικαλιστικού μηχανισμού των κυρίαρχων αστικών κομμάτων, λογική που αδυνατίζει κάθε απόπειρα ουσιαστικής πολιτικής ανεξαρτησίας από το κράτος και σε καμιά περίπτωση δεν συνιστά κάποιο ηγεμονικό σχέδιο, αλλά αντίθετα μάλλον αναπαράγει την εικόνα «όλοι ίδιοι είναι». Και τέλος, δεν μπορούμε να υποτιμήσουμε την διαμόρφωση ενός κόμματος «αρχηγικού», κατά τα κοινοβουλευτικά άλλωστε πρότυπα, στα οποία ο «αρχηγός» είναι ένας αυτοτελής και αυτόνομος, όσο και, όπως αποδείχτηκε, δυνάμει ανεξέλεγκτος θεσμός που δύναται όχι να εκφράζει αλλά να αντικαθιστά τη συλλογικότητα.

VII.

Όμως, ξαναλέμε, η θέση όμως ότι η αριστερά του «ΟΧΙ μέχρι τέλους» δεν υπάρχει ούτε στο πλαίσιο μιας απλής ενότητας των κεντρικών σχηματισμών που υιοθετούν το περίγραμμα του αναγκαίου προγράμματος, δεν είναι μια θέση μηδενισμού απέναντι στις κρίσιμες πολιτικές εμπειρίες που υπάρχουν σήμερα και που πρέπει να αποτελέσουν τις πρώτες ύλες της. Η θέση αυτή αφορά πρώτα από την υπογράμμιση της στρατηγικής και θεωρητικής ανεπάρκειας που έχουμε να αντιμετωπίσουμε για να αντεπεξέλθουμε στις προκλήσεις της συγκυρίας. Υπογραμμίζει όμως πολύ περισσότερο την ανάγκη να σκεφτούμε τις αναγκαίες νέες πολιτικές και οργανωτικές συγκροτήσεις πραγματικά με όρους νέους, με όρους που δεν υπόκεινται στις πειθαρχίες και τις συνήθειες της πολιτικής και οργανωτικής κληρονομιάς των θραυσμάτων που ως τώρα συνιστούμε. **Και είναι σαφές ότι ανεξάρτητα από την πολιτική καταγωγή και τις (σημαντικές) διαφορές ως προς τις στρατεύσεις των αγωνιστών των διαφορετικών πολιτικών χώρων που μέχρι σήμερα εμπλέκονται στη συζήτηση για τη διαμόρφωση του μετώπου, της αριστεράς του «ΟΧΙ μέχρι τέλους» (της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, της ΛΑΕ, των τάσεων που αποστοιχίζονται από το ΚΚΕ), η ηγεμονική πολιτικοφυσιογνωμική ραχοκοκαλιά τους παραμένει κοινή, όσο και ξεπερασμένη. Και με την έννοια αυτή, τολμούμε να πούμε ότι, ακόμη και στην ενότητά τους αυτά τα κομμάτια (από τα οποία άλλωστε απουσιάζουν ακόμα όχι απλώς κοινωνικά αλλά σημαντικά πολιτικά υλικά, άνθρωποι και πολιτικοποιήσεις που σήμερα αποχωρούν από το ΣΥΡΙΖΑ χωρίς να εκπροσωπούνται στις διεργασίες της ΛΑΕ), χωρίς βαθύ, ριζικό, πολιτικό μετασχηματισμό των πρακτικών και των προτεραιοτήτων τους, δεν θα μπορέσουν και να μετατρέψουν το δυνάμει που το πολιτικό «κενό» υπογραμμίζει σε ενεργεία.**

Κατά τη γνώμη μας, τρία είναι τα βασικά παραδείγματα που σημειώνουν αυτή την πολιτικοφυσιογνωμική, εν πολλοίς,**[6]** ενότητα, και πολύ περισσότερο το γεγονός ότι είναι ξεπερασμένη.

Πρώτον, η ταύτιση περίπου της εργατικής πάλης με τη συμμετοχή ή εκπροσώπηση μαζών σχεδόν αποκλειστικά στο πλαίσιο του οργανωμένου συνδικαλιστικού κινήματος. Η έγκληση δηλαδή τόσο τους στρατευμένους αγωνιστές και αγωνίστριές της αριστεράς, όσο όμως και τον αγωνιζόμενο λαό, πρωτίστως στις ταυτότητες που συγκροτούνται εκεί, την ίδια στιγμή που η μείωση της συνδικαλιστικής πυκνότητας είναι δραματική, ένδειξη ακριβώς της αδυναμίας αυτοί οι θεσμοί να εκπροσωπήσουν το μεγαλύτερο μέρους του λαού και της νεολαίας που χειμάζεται μέσα στην κρίση. Και ταυτόχρονα, αυτό συμβαίνει παρότι η άνοδος της συμμετοχής στους πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες όλα τα τελευταία χρόνια, είναι εντυπωσιακή.

Με άλλα λόγια, ως τώρα, πλην εξαιρέσεων από τον χώρο της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, που όμως επαναλαμβάνουμε δεν αποτελούν τον κανόνα ή το βασικό φυσιογνωμικό στοιχείο της παρέμβασής της, παραμένουν απόλυτο ζητούμενο η οργάνωση, οι πρακτικές και οι εκπροσωπήσεις των εργαζόμενων κοινωνικών στρωμάτων στις νέες συνθήκες: Στις συνθήκες διάλυσης κάθε έννοιας εργατικής νομοθεσίας και προστασίας των εργαζομένων, όσο όμως και της απουσίας συνδικαλιστικών δομών και συνδικαλισμένων εργαζόμενων στη συντριπτική πλειοψηφία των χώρων του ιδιωτικού τομέα, στους οποίους σήμερα επικρατεί ζούγκλα. Πολύ περισσότερο, η επιμονή στην διοχέτευση της εργατικής αναφοράς κυρίως μέσω του επίσημου συνδικαλιστικού κινήματος και των δομών και πρακτικών που συνιστά, δεν μπορεί να οργανώσει ούτε και φυσικά να εκπροσωπήσει τις τεράστιες μάζες των ανέργων που ως εκ τούτου δεν καλούνται πρακτικά σε καμία αγωνιστική κοινωνική και πολιτική δράση αλλά σε καθημερινό επίπεδο παραμένουν παθητικοί και ανήμποροι δέκτες των εξελίξεων. Και αυτό, παρότι το ΟΧΙ έδειξε ότι αυτές οι μάζες κυοφορούν, μαζί με τη νεολαία, με την οποία κατά κανόνα επικαλύπτονται, εκρηκτικά, ριζοσπαστικά πολιτικά υλικά.

Τα παραπάνω υπογραμμίζουν όμως τη δεύτερη μεγάλη απουσία που καταγράφεται στα σημερινά ρεύματα που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να συγκλίνουν ως απαραίτητη αφετηρία της οικοδόμησης της Αριστεράς του ΟΧΙ μέχρι τέλους, όσο όμως και σε όλη τη διεργασία ως τώρα. **Πρόκειται για την εκκωφαντική απουσία της νεολαιίστικης πολιτικής ταυτότητας.** Μια απουσία που σημειώνεται την ίδια στιγμή που το πολιτικό δυναμικό της Αριστεράς έχει σημαντική ηλικιακή ανανέωση τα τελευταία χρόνια και μάλιστα αυτή η ανανέωση προκύπτει από την τεράστια συμμετοχή (και στην περίπτωση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ ειδικά, με τον θεμελιώδη ρόλο των ΕΑΑΚ) μιας ολόκληρης νέας γενιάς με μεγάλες αγωνιστικές και κινηματικές εμπειρίες και ταυτόχρονα σημαντική εμπειρία πολιτικής και οργανωτικής στράτευσης σε οργανώσεις και κόμματα της Αριστεράς. Πρόκειται για μια κραυγαλέα αντίφαση που κατά τη γνώμη μας οφείλεται ακριβώς στο γεγονός ότι το σύνολο των πολιτικών σχηματισμών σήμερα δεν έχουν εκτιμήσει σε βάθος την περίοδο της κρίσης. Δεν έχουν εκτιμήσει δηλαδή το γεγονός ότιη ίδια η πολιτική και οικονομική διαχείριση της κρίσης, τα μνημόνια και ο πολιτικός και ιδεολογικός αυταρχισμός που τα συνοδεύει, συνιστούν πριν από όλα (πριν δηλαδή ακόμα και από μια άμεση απόπειρα εξόδου από την κρίση, μέσω της επίθεσης στα εργατικά και λαϊκά στρώματα με τις πολιτικές λιτότητας) **μια μεγάλη επιχείρηση πειθάρχησης της νέας εργατικής δύναμης των επόμενων δεκαετιών. Μια επιχείρηση τροποποίησης του συσχετισμού δύναμης στη βάση, στους θεσμούς όσο και στις πρακτικές, τις εμπειρίες και τις διεκδικήσεις όσων αποτελούν ήδη ή θα αποτελέσουν πολύ σύντομα το βασικό εργατικό δυναμικό των επόμενων δεκαετιών. Σε αυτή την επιχείρηση πειθάρχησης η νεολαία είναι ο**

βασικός στόχος και με την έννοια αυτή η προσπάθεια να αναδειχτεί και εκπροσωπηθεί η νεολαιίστικη κοινωνική και πολιτική ταυτότητα αυτοτελώς, όχι απλώς με όρους συμμετοχής των νέων σε ηλικία ανθρώπων στις πειθαρχίες και τις δομές που αποκρυσταλλώνουν τον προηγούμενο συσχετισμό δύναμης, αλλά ως πολιτική και κοινωνική ταυτότητα αντίστασης σε αυτή την πειθάρχησή, αλληλεγγύης και συλλογικότητας, είναι καταστατική ανάγκη της περιόδου και της προσπάθειας τροποποίησης του ταξικού συσχετισμού.

Για να το πούμε απλά, επιχειρώντας να συνθέσουμε τα δύο παραπάνω στοιχεία που κατά τη γνώμη μας υπογραμμίζουν τη βασική φυσιογνωμική αδυναμία της κάθε διαδικασίας συγκρότησης της Αριστεράς του ΟΧΙ μέχρι τέλους με όρους μιας απλής ενότητας, και πολύ περισσότερο της προσπάθειας που ήδη καταγράφεται και από την οποία λείπουν ήδη σημαντικά υλικά: τη συντριπτική πλειοψηφία της νεολαίας, δεν θα τη βρει κανείς στο παραδοσιακό συνδικαλιστικό κίνημα. Δεν μπορεί να τη βρει εκεί, καταστατικά: πρώτον γιατί ένα εξαιρετικά μεγάλο μέρος της είναι άνεργο, δεύτερον γιατί η πρόσβαση στο δημόσιο όπου η συνδικαλιστική πυκνότητα είναι ακόμη σημαντική είναι πλέον εξανεμισμένη, ενώ στον βαθύ ιδιωτικό τομέα ή στη μαύρη εργασία που κατά κανόνα η νεολαία απασχολείται, δεν ευδοκιμεί (παρεκτός σε ελάχιστους, μεγάλους, χώρους) ο «κανονικός», θεσμικός, συγκροτημένος, συνδικαλισμός. **Και δυστυχώς, η περίοδος που μπορούσαμε να μην προβληματιζόμαστε για τον τρόπο οργάνωσης των εργατικών μαζών, θεωρώντας δεδομένο ότι το επίσημο συνδικαλιστικό κίνημα, παρά την κρίση του, είναι επαρκές τουλάχιστον για να συμπυκνώνει την εργατική πάλη και τη συνδικαλιστική δράση, έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί. Και έχει παρέλθει γιατί όπως συνηθίζουμε να λέμε, η μακροχρόνια ανεργία, η ελαστικότητα και η προσωρινότητα και οι πολύ κακές συνθήκες δουλειάς και αμοιβής είναι πλέον μέρος της «οντολογίας της εργασίας», δεν είναι προσωρινές καταστάσεις που σηματοδοτούν την εφήμερη ένταξη της νεολαίας σε κάποιον εργασιακό μηχανισμό για τη συμπλήρωση χαρτζιλικιού ή την πρώτη εργασιακή εμπειρία. Είναι καταστατικό μέρος της εργασιακής της ζωής και ως εκ τούτου είναι καταστατικό μέρος της συγκρότησης του «συλλογικού εργαζόμενου» σήμερα. Χωρίς τη συμμετοχή, την εκπροσώπηση, την πρωτότυπη εμπειρία της νέας γενιάς από αυτή την πολύπαθη κατάσταση, μιας γενιάς που, το ξαναλέμε, είναι εδώ, η νέα αριστερά δεν έχει καμία ελπίδα να είναι νέα.**

VII.

Και φυσικά, η τρίτη βασική προβληματική πλευρά είναι ακριβώς η πλευρά που αφορά τις

βασικές αρχές πολιτικής, την πρακτική της πολιτικής που μεταχειριζόμαστε και, μοιραία, την ευρύτερη ανάγκη ανασύνθεσης των βασικών οριζουσών, τη μελέτη, ανάλυση και πρακτική, μιας σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής. Αλλά σε αυτό το σημείο, προς το παρόν, θα μείνουμε σε όσα έχουμε ήδη υπογραμμίσει παραπάνω, επισημαίνοντας μόνο το μέρος που αφορά στην ανάγκη ενός νέου στοχασμού και όρων συγκρότησης του σύγχρονου «κόμματος». Τη θέση μας δηλαδή ότι τα κόμματα δεν συνιστούν υπεριστορικές οντότητες που προκύπτουν από μια «γνωσιολογική» θεώρηση της πολιτικής, η συμμετοχή στην οποία πρέπει υποτιθέμενα να οργανώνεται με τον ίδιο πάντοτε τρόπο, απαντώντας στις ανάγκες μιας μηχανιστικής θεώρησης του κοινωνικού όλου ως ενός οικοδομήματος που χωρίζεται καταστατικά όσο και περίπου στεγανά σε «βάση» και «εποικοδόμημα», και στο πλαίσιο του οποίου η πολιτική τοποθετείται, οργανωμένα και συμμετρικά, στο δεύτερο. Αντίθετα από αυτό, η γνώμη μας είναι ότι η εν λόγω διαίρεση δεν είναι παρά σχηματική και η κυρίαρχη χρήση της συσκοτίζει συνήθως το γεγονός ότι τα εν λόγω «επίπεδα», συνιστούν κάθε άλλο παρά «επίπεδα». Αντίθετα από μια οργανωμένη, συμμετρική, με δεδομένα όρια και περιθώρια εικόνα που δίνει η μεταφορά του «επιπέδου», η πολιτική διασχίζει το σύνολο του κοινωνικού, και μάλιστα το κάνει με τρόπο εν πολλοίς α-συμμετρικό και μη «τακτοποιημένο».

Είναι με αυτή την έννοια που το σύγχρονο κόμμα δεν μπορεί να είναι απλώς ένας κεντρικοπολιτικός μηχανισμός παραγωγής λόγου (ακόμη και σωστού), αλλά μια σύνθετη ενότητα «βάσης-επικοικοδομήματος» με τους προσίδιους στις ανάγκες της «τωρινής στιγμής της πάλης των τάξεων» θεσμούς. Ένας πολιτικός θεσμός που θα επιχειρεί τη διαρκή πολιτικοποίηση του κοινωνικού και τη διαρκή επίσης κοινωνικοποίηση του πολιτικού, άρα σε άμεση σχέση με τα στρώματα που εκπροσωπεί και την αυτοτελή οργάνωσή τους, ένας μηχανισμός εμμενής σε αυτή την οργάνωση.

VIII.

Όμως, είναι σαφές ότι η πολιτική δεν γίνεται ποτέ μέσα σε κενό. Η ιδανική εικόνα που πολλές φορές κυριαρχεί στο φαντασιακό της Αριστεράς ότι η πολιτική είναι η σύγκρουση συμμετρικών, παρατεταγμένων, τακτοποιημένων στρατοπέδων στο προκαθορισμένο έδαφος κοινών επιδίκων αντικειμένων, είναι μια ιδεαλιστική πρόσληψή της. Η πολιτική παρέμβαση δεν μπορεί ποτέ να οριστεί πέρα και έξω από τις άμεσες συνθήκες, δεν μπορεί δηλαδή παρά να είναι εμμενής στην πραγματικότητα, όσα και αν λείπουν **[7]** από την ιδεατή θέσπιση της τελευταίας ώστε να αποτελέσει η εν λόγω πολιτική παρέμβαση μέρος του «ενεργεία» των δυνατοτήτων και όχι απλώς μια θεολογική επίκληση του «δυνάμει» τους. Με άλλα λόγια, η τακτική και η στρατηγική δεν μπορούν παρά να συνιστούν ένα «διαλεκτικό» ζεύγος, η μία

είναι εμμενής στην άλλη και ορίζονται μαζί.

Και όπως προείπαμε, η θέση μας ότι σήμερα το ΟΧΙ χρειάζεται σημαντικές τομές για να εκφραστεί, δεν είναι μια θέση που επιδιώκει να αποτελέσει άλλοθι για κάποια αμηχανία να τοποθετηθούμε ρητά για το τι πρέπει σήμερα να γίνει και κυρίως για τις επιλογές μας στην περίπτωση του κακού ενδεχομένου (που δυστυχώς σήμερα είναι περίπου βέβαιο), αυτού κατά το οποίο η συνεργασία των δύο βασικών αυτών πολιτικών χώρων των οποίων η προγραμματική και πολιτική συνάντηση μπορεί πιθανώς να αποτελέσει την αναγκαία αφετηρία ενός άλλου δρόμου, δεν ευδοκιμήσει. **Η θέση μας αυτή τοποθετείται για να υπογραμμίσει ότι ακόμη και στο καλό ενδεχόμενο, τίποτα απολύτως δεν έχει λυθεί για τον αγώνα της εκπροσώπησης του ΟΧΙ, ούτε για την ανασύνθεση της επαναστατικής στρατηγικής της οποίας μπορεί να αποτελέσει τον μεγαλύτερο πυροδότη. Και επιπλέον, για να υποστηρίξει ότι από τη μέχρι τώρα «διαδικασία» δεν είναι απλώς ότι κινδυνεύουν να χαθούν μερικά εξαιρετικά σημαντικά υλικά, στην περίπτωση που όπως διαφαίνεται, δεν ευδοκιμήσει η συνεργασία ΑΝΤΑΡΣΥΑ-ΛΑΕ, αλλά ότι επίσης μερικά πολύ σημαντικά από αυτά -όπως είναι πολιτικό δυναμικό του ΣΥΡΙΖΑ που αποστοιχίζεται είτε από τη νεολαία είτε από το κόμμα και φέρει σημαντικά φυσιογνωμικά εφόδια για την εξυπηρέτηση αυτής της νέας αριστεράς-, δεν έχουν καν συμμετάσχει, είτε καθόλου, είτε ουσιαστικά.**

Όμως, **σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές, ότι με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, με τη μία ή την άλλη, τη σωστότερη ή λιγότερο σωστή, τακτική επιλογή, η ουσιαστική άρνηση μας (πέρα από τις σωστές, σοβαρές ενστάσεις ως προς τη διαδικασία) ως πολιτικού χώρου για ακόμα μια φορά να αφουγκραστούμε τις δυναμικές της συγκυρίας και να παρέμβουμε σε αυτές αποφασιστικά για να αποτελέσουμε το κέντρο ανασύνθεσης της αναγκαίας σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής, εξαντλεί τα καύσιμα μιας τόσο ελπιδοφόρας συγκρότησης όσο υπήρξε η ΑΝΤΑΡΣΥΑ.** Όχι γιατί εξαντλεί τη σημασία των οργανωμένων συνιστωσών και των ανθρώπων της, αντιθέτως, τα υλικά που τη συνθέτουν, στοιχεία της πολιτικής φυσιογνωμίας και εμπειρίας όσο και των γενικών στρατηγικών της αρχών είναι αναγκαία για τη διαμόρφωση της Αριστεράς του ΟΧΙ μέχρι τέλους και την ανασύνθεση της σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής· Αλλά γιατί η δόμηση των υλικών αυτών που επιτύχαμε εξάντλησε τη δυνατότητά της να αποτελεί προωθητική δύναμη, τη δυνατότητά της να παράγει πολιτική και αντίθετα δρα συντηρητικά ως προς αυτή την ανάγκη. Σε επίπεδο φυσιογνωμίας και στρατηγικής συνιστά πλέον μια συντηρητική θέσμιση που δυστυχώς δεν έχει καταφέρει στο έδαφος της μεγαλύτερης μεταπολεμικά πολιτικής και οικονομικής κρίσης στη χώρα μας, να σηματοδοτήσει μια υπαρκτή πολιτική στρατηγική και παρέμβαση

στις σημερινές συνθήκες.

Με την έννοια αυτή, όπως συχνά το επαναλαμβάνουν εύστοχα κάποιοι σύντροφοι, είμαστε, όντως, εντός του μέλλοντός μας: ζούμε ήδη μέσα στο μέλλον της εξάντλησης των πολιτικών καυσίμων του πιο ελπιδοφόρου ως σήμερα πολιτικού εγχειρήματος της ιστορικής και σύγχρονης επαναστατικής Αριστεράς. Και αυτό μας πονάει πολύ, είναι όμως αντικειμενικό και πρέπει να το αντιμετωπίσουμε, ό,τι κι αν φέρουν οι επόμενες ημέρες. Εξάντλησης των καυσίμων της υφιστάμενης συγκρότησής μας, είτε γιατί θα γίνει το βήμα με το οποίο θα αφήσουμε πίσω μας μια ολόκληρη περίοδο αποχής από την ιστορική μας ευθύνη, είτε αν δεν γίνει και απλώς εισέλθουμε και τυπικά στο χειρότερο ενδεχόμενο για την αναγκαιότητα της περιόδου και σε μια αμετάκλητη, ανοιχτή, κρίση και ρήξη.

Θα κριθούμε όμως όλοι και όλες, όχι μόνο από τα λόγια του ποιητή, δηλαδή από τους όρους, τη φυσιογνωμία και την πολιτική πρακτική της επικύρωσης αυτού του τέλους, αλλά από τη δυνατότητα το τέλος αυτό να μη σηματοδοτήσει μια «μεταδιάλυση», αλλά την αναγκαία αφετηρία μιας ανασύνθεσης, μιας νέας θέσμισης της επαναστατικής ταυτότητας στις σημερινές συνθήκες και του οργανωτικού και πολιτικού χώρου που θα αναλάβει να την εκπροσωπήσει ενοποιώντας εκ νέου τα υφιστάμενα υλικά της με νέο τρόπο και σε νέες βάσεις· θα κριθούμε τελικά από το πόσο μέσα σε αυτή την κρίση που περνάμε και θα περάσουμε δεν θα χάσουμε τη στρατηγική μας πυξίδα που καταστατικά περιλαμβάνει τη νέα συνάντησή μας, που πρέπει και να ξανασυμβεί και αυτή τη φορά να είναι επιτυχημένη, να «δέσει». Με μια επισήμανση: θα κριθούμε όλοι και όλες, όχι απλώς όσοι και όσες, άσχετα από τα λάθη, τις παραλείψεις και τις πλάνες τους, διαπιστώνουν ανοιχτά σήμερα αυτό το τέλος.*

** Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις,*
τούτο προσπάθησε τουλάχιστον
όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις
Κ. Π. Καβάφης

Πηγή: **ektosgrammis.gr**

[1] Αυτή άλλωστε, ειδικά από τη διακυβέρνηση Παπανδρέου και έπειτα αναδείχθηκε και ως μέρος μια επικοινωνιακής στρατηγικής που ήθελε την κυβέρνηση να αποβάλλει τα βαρίδια των κοινωνικών εκπροσωπήσεων, των συντεχνιακών συμφερόντων, ώστε να κυβερνήσει με

βάση το όλο εθνικό συμφέρον.

[2] Και αυτό ακριβώς το σημείο θα έπρεπε να προβληματίσει το μεγαλύτερο μέρος της Αριστεράς που έχει συνηθίσει να θεωρεί ότι η πολιτική είναι μια διαδικασία που θριαμβεύει κάποια τρόπον τινά «καθαρή» γραμμή. Αντιθέτως, κατά τη γνώμη μας, η πολιτική πρακτική των μαζών είναι πάντα μετωνυμική, μιας και καλείται πάντοτε να τοποθετηθεί μέσα σε συνθήκες που συμπυκνώνουν δυναμικές και όχι απλώς καθαρές γραμμές ή επιλογές που έχουν «τοποθετηθεί» τακτικά, συμμετρικά και ολοκληρωμένα στο πεδίο της συνείδησής τους. Με άλλα λόγια, η πολιτική επιλογή των μαζών δεν τοποθετείται ποτέ στο πλαίσιο κάποιας καθαρής αντίφασης, αλλά μιας πάντοτε ήδη επικαθορισμένης συγκυρίας που οι επιμέρους επιλογές συμπυκνώνουν δυναμικές κίνησης. Άλλωστε, πιο τρανταχτό παράδειγμα από το ΟΧΙ του δημοψηφίσματος δεν υπάρχει: ενώ το τυπικό ερώτημα εκεί ήταν αν κανείς δέχεται ή απορρίπτει την πρόταση των δανειστών, ο κόσμος ψήφισε καταφανώς για το αν αποδέχεται ή απορρίπτει την πολιτική των μνημονίων. Η γνώμη μας είναι ότι ακριβώς την ίδια ιδεολογική και κυρίως πολιτική λειτουργία μπορεί να έχει και η στόχευση της εξόδου από το ευρώ, χωρίς να προϋποθέτει ότι ο λαός θα πρέπει να επιλέξει συνειδητά και από τα πριν «διπλή έξοδο». Αυτό φυσικά δεν αναιρεί την ανάγκη ένα πολιτικό κόμμα ή μέτωπο να έχει σαφή θέση για τη ρήξη/έξοδο από την ΕΕ, μιας που σε μια τέτοια πορεία το ερώτημα αυτό θα ανακύψει αντικειμενικά ως στοιχείο πολιτικής επιλογής του. Όμως, καθόλου αυτό δεν σημαίνει ότι οι επιλογές των μαζών δεν θα διαιρεθούν σε μια κυρίαρχη επιλογή, που θα συμπυκνώνει αντικειμενικά το σύνολο μιας διαφορετικής πορείας, αλλά θα κριθούν από κάποια ενιαία προγραμματική επιλογή.

[3] Βλ. «Μήνυμα στο μπουκάλι: το ΟΧΙ ως κόκκος άμμου», δημοσιεύτηκε στο ektosgrammis.gr, στις 09/07/2015. Προσβάσιμο, εδώ

[4] Κάτι τέτοιο φυσικά, δεν θα πρέπει να συγχέεται με μια στρατηγική αναδίπλωσης σε σχέση με τη συμμετοχή τους επίσημους πολιτικούς θεσμούς, στις εκλογές, το κοινοβούλιο ή, ακόμη, και την κυβέρνηση. Υπογραμμίζει όμως ότι κάθε τέτοια συμμετοχή πρέπει να εγγράφεται σε μια πολιτική πρακτική «κόκκου άμμου» στα γρανάζια αυτών των «μηχανών», να βρεθεί δηλαδή σε ριζική τομή με μια συνήθη όσο και αποτυχημένη αντίληψη «δημιουργικής» συμμετοχής και εκ των έσω «αλλαγής συσχετισμών», που σε τελική ανάλυση κατατείνει πάντοτε στην υιοθέτηση των προτεραιοτήτων που οι μηχανισμοί αυτοί συμπυκνώνουν, των προτεραιοτήτων του ταξικού αντιπάλου. Και με την έννοια αυτή, η συμμετοχή εκεί δεν είναι ποτέ αυτοσκοπός, ούτε πολύ περισσότερο ο «ορίζοντας γεγονότων» των πολιτικών πρακτικών και της στρατηγικής μας, αυτοσκοπός μας είναι η «διάλυσή» τους.

[5] Θα χρειαζόταν σίγουρα πολύ μεγαλύτερη ανάπτυξη, αλλά σπεύδουμε εδώ να πούμε ότι η μεταχείριση της έννοιας του «κενού» εδώ είναι μάλλον περιγραφική. Και αυτό, γιατί στην πραγματική πολιτική, κατά τη γνώμη μας, δεν υπάρχουν κενοί «χώροι», δεν μένουν κενοί χώροι. Υπάρχουν αντιθέτως δυνάμει κενά, δηλαδή δυνατότητες που εγγράφονται ως πραγματικές δυναμικές μέσα στη συγκυρία (και των οποίων η μη κάλυψη καταχρηστικά μπορεί να διαβάζεται ή να αναγγέλλεται ως «κενό») και οι οποίες για να ευοδωθούν θα πρέπει να εκτοπίσουν τις υφιστάμενες (έστω και έμμεσες, «αρνητικές» ή παθητικές) εκπροσωπήσεις τους από άλλες στρατηγικές. Για να το πούμε καλύτερα, θα πρέπει να αναδιαταχθεί η πολιτική διευθέτηση των τοποθετήσεων αυτών μέσα στο πολιτικό πεδίο. Η πολιτική, είναι με άλλα λόγια, «πεδίο μάχης», όχι αυτοτελής συνύπαρξη διαφορετικών οπτικών και προτάσεων: κάθε πολιτική στρατηγική, για να υπάρξει ως πολιτική πρόταση και σχέση εκπροσώπησης, οφείλει να διεκδικήσει τον «χώρο» της και άρα να εκτοπίσει τις εκπροσωπήσεις που ως τώρα τον κάλυπταν ακυρώνοντας τη δυνατότητά της, επιτρέποντας μεν το δυνάμει της, αλλά απαγορεύοντας ως εκείνη τη στιγμή το «ενεργεία» της.

[6] Το «εν πολλοίς» κρίνεται αναγκαίο για να μην αδικηθούν οι οργανωμένες προσπάθειες που έχουν γίνει και γίνονται κυρίως από τον χώρο και τους αγωνιστές και της αγωνίστριες της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, για ανανέωση των πρακτικών και των θεσμών της εργατικής και νεολαιΐστικης αντίστασης, οργάνωσης και αλληλεγγύης. Όμως, ακόμη και αν εξαιρέσουμε το γεγονός ότι οι πλειοψηφία των προσπαθειών αυτών έχει εγγραφεί άλλοτε σε μια εργατίστικη υποτίμηση του πολιτικού και άλλοτε σε μια αριστερίστικη υπερπολιτικοποίηση του κοινωνικού, ο τόνος της πολιτικοφυσιογνωμικής συγκρότησης -των κεντρικών ταυτοτήτων που μεταχειριζόμαστε και των θεσμών που συγκροτούμε μεταξύ μας και ανάμεσα σε εμάς και τον λαό- ακόμη και του δικού μας χώρου, δεν μπαίνει κυρίως σε αυτά τα παραδείγματα, αλλά στις παραδοσιακές και ακόμη χειρότερα, στην παραδοσιακή διαχείριση και πολλές φορές αποθέωση, των υφιστάμενων κομματικών και συνδικαλιστικών θεσμίσεων.

[7] Η αναφορά είναι στη φράση του Subcomandante Marcos, που έχουν επαναφέρει στη σημερινή συζήτηση ορισμένοι από τους συντρόφους μας: «Ό,τι λείπει, λείπει». Αυτή είναι κατά τη γνώμη μας και η καλύτερη μεταφορά για αυτή την αναγκαία εμμένεια της πολιτικής στρατηγικής στη συγκυρία.